

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

In articulo, seu periculo mortis. parag. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

§. II.

Pralatorum, & Confessariorum Regularium potestas ab absolvendum Saculares. Remissivè.

a Lib. 3. Meth. Conf. c. 7. 1. Satis de hac potestate nos alibi a egimus. Quare unum tantummodo occurrit monendum. Ut, quamvis aliquando possint Religiosi Mendicantes absolvere nominatim excommunicatos pro foro Conscientiæ, modo ibidem à nobis explicato, non debeant tamen passim id facere, sed remittant Pœnitentem ad suum Episcopum, vel ejus licentiam expostulent, nimirum, ne veniat in contemptum ejus Jurisdictionis. Quod si rationabilis adsit causa, ut, si nimis Episcopus distet, aut licentiam neget, tunc enim verò absolvi pro foro interno ejusmodi pœnitens poterit, si aliàs est dispositus, nec per ipsam stat, quo minus à suo Prælate ab lutionem pro foro externo obtineat. Consonant huic monitioni ea, quæ de Bulla Cruciatæ dicentur inferius. *b*

b Infra c. 13. nu. 19.

CAPUT XII.

De Delegatione, seu potestate simplicis Sacerdotis in casu necessitatis, ad absolvendum,

c Castrop. lo. mox citando. **C**onceditur simplici Sacerdoti posse absolvere ab omnibus casibus, & excommunicationibus quomodocumque reservatis. Primò, in articulo, seu proximo, & probabili periculo mortis, & ex Castrop. c. etiam dubio. Secundò, in impedimento perpetuo, quo pœnitens convenire Superiorem non potest. Tertiò, in aliqua alia urgente necessitate, & quidem cum quibusdam oneribus, ut mox explicabimus per suos paragraphos.

§. I.

In Articulo, seu Periculo mortis.

1. **C**elebris est quæstio, an in dicto periculo pœnitentis, quilibet, quamvis simplex Sacerdos validè, & licitè possit eum

directè absolvere ab omnibus casibus, & excommunicationibus etiam ob hæresim contractis? nam non posse à suspensione, vel interdictione, docemus omnes cum Delugo, d. d. Delugo de pen. d. 20. nu. Sacerdos absolvere aliàs nequit, imponendo 203. onus comparandi, quod mox e explicabitur) e. Mox h. numquam fuit dubium, ut videbis, at, hoc 4. à nu. 1. præsentem, maxime controversatur inter Doctores, & duplex est de more sententia.

2. Prima, quam cum multis, mox citandis, sequutus sum f alibi, & nunc iterum se f Inopin. quor, affirmat. Ratio potissima, & veluti meth. C. Achilles nunquam evincendus, ducitur ex lib. 3. c. Tridentino, g sic absolutè pronunciant. § 1. nu. 1.

Piè admodum, ne hac ipsa occasione re- g Trib. servatorum, aliquis pereat, in Ecclesia Dei 14. c. 1. custoditum semper fuit, ut nulla sit re- De col. servatio in articulo mortis, atque aded servat. omnes Sacerdotes, quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis, & Censuris, absolvere h Tur. poterunt. Censur.

3. Quæ verba aded sunt clara, ut nimis Theol. immeritò Turianus h dixerit, hanc senten- dub. 77. tiam esse improbabilem; saltem enim aucto- i Mar. ritas tot insignium Doctorum eam sequen- de pept. tium, tam valido Tridentini testimonio c. 3. vallata, non debuit nota improbabilitatis in- k P. Bar. ni; Eam inter ceteros tenent Navarrus, Sâs, de fide. Ledesma, Rodriquez, Vega, Henriquez, d. 84. apud Marchinum, i Petrus k Hurtadus, a- 8. liique, quos refert Diana, l & Castropalaus, l Diana m cum Barbofa, Sairo, Reginaldo, aliisque, p. tr. 4. quor refert Delugo, n quibus adde Verri- Ref. 6. celli, o & Leandrum. p tract. 7.

4. Confirmatur Primò, quia Tridenti- ref. 69. num non addit (si desit copia legitimi Con- m Casp. fessarii) cur igitur nos addere velimus? cum r. 1. 1. 1. solemnia sunt illa axiomata: Ubi lex non di- d. 4. p. stinguat, nec nos distinguere debemus: Quod vo- §. 1. nu. luit lex, expressit: Beneficium Principis, ubi nul- n Delu. lum est alterius præjudicium, est late interpre- de pan. tandum. Quæ sunt in favorem animæ, non sunt d. 18. p. restringenda. n. 23.

5. Confirmatur secundò, nam ipsemet o Verri. Castropalaus loco citato, aliique plures, qui Tr. 2. 4. nostram sententiam non sequuntur, adhuc mor. 2. 1. nostram vocant probabilem. p. Leand.

6. Confirmatur tertiò, quia negatio est de pan. malignantis naturæ omnia removens: cum tr. 5. d. igitur Tridentinum dicat, nulla est reserva- q 18. tio,

rio, & c. omnem omnino, & in quibuscumque circumstantiis reservationem tollit pro illo articulo.

7. Confirmatur quartò, quia illud argumentum, quod pro hac sententia loco citato olim induxi, non probabilem solum eam reddit, ut ibidem dixi, sed, re melius considerata, reddit moraliter certam.

Argumentum autem breviter est hujusmodi. Non potest negari hanc sententiam nostram esse probabilem, ut latetur ipse Castropalaus, a & sexdecim Doctores à Delugo b adducti, & plures à Verricelli mox citando: sed, in Jurisdictione probabili, sententia est communis, quod Ecclesia dat Jurisdictionem certam: ergo prædicta Jurisdictione non erit amplius probabilis, sed certa. Minorem hujus argumenti, præterquam, quod nos eam ex communi consensu firmavimus supra, c eandem probat ipse idem Castropalaus, d cui adde Verricellum, e & Dicastillum f afferentes Suarium, Lessium, Thomam Sanchez, Basilium de Leone, Coninck, Bonacinam, aliosque, qui omnes affirmant, operanti ex opinione probabili, qua scilicet quis probabiliter judicat, se habere Jurisdictionem, statim de facto ab ipsa Ecclesia Jurisdictionem certò conferri. Hoc argumentum latius, & cum magna contentione prosequitur, idem Verricelli loco citato.

8. Sed jam secunda sententia negat; eam enim amplam potestatem pro illo articulo arctat ad eum solum casum, quo legitimus desit Confessor, vel si adsit, non sit Confessionem audire. Ita tenet Sanchez

g citans Rosellam Sylvestrum, Armillam, h. 2. in de- Covarruvias, Cathecismus Pii V. Grafcal. c. 13. fium, Guttites, Zambranum, Sotum, num. 7. Suarez, Valentiam, Molinam, Azor, aliosque. Ita etiam Bonacina, Coninck. Oco- d. 18. de gavia, quos citat, sequiturque Delugo h loco pan n. 24 citato. Ita tenet etiam Castropalaus, i alios i Castrop. citans.

9. Tria nihilominus concedunt nonnulli. d. 4. p. 3. §. li k ex sectatoribus hujus secundæ sententia, Primò, si mori proximus, laborans, rans casibus, vel excommunicationibus reservatis, non possit personaliter conventre potentem absolvere ab his, ipsum non teneri per literas, vel Nuntium ab eo petere facultatem, ut absolvatur, quia id nimis est grave, & afferre periculum infamiae: qua-

rè tunc poterit absolvi à quocumque simplici Sacerdote.

10. Secundò, nec eundem teneri sumere Bullam Cruciatæ, ut sic possit à dictis reservatis absolvi, quia hoc est medium extraordinarium.

Tertiò, si quando dubitatur, an possit adesse Confessarius legitimus, tunc possit simplicem Sacerdotem, mori proximum à dictis reservatis absolvere; quia in ejusmodi dubio præsumitur Ecclesia Jurisdictionem illi Sacerdoti conferre. Quod si superveniat legitimus dictus Confessarius, poterit nihilominus simplex Sacerdos Confessionem inceptam finire, & Absolutionem impendere, quia causa jam cœpta est.

11. Poriò plurimæ afferuntur rationes pro hac secunda sententia, quas invenies præcipuè apud Delugo. & Castropalaum citatos. Ego duas, quæ sunt difficiliore hie proponam, & solvam, cæteras quilibet medioeriter in Theologicis versatus poterit, ut mihi videtur, facile diluere.

12. Prima ratio, quam affert Delugo, ut ejus vis appareat, sic induci potest. Nullus, quamvis in articulo mortis, (nisi sub onere se præsentandi Superiori, vel ejus legitimo Delegato, cum primum potest) absolvi valet ab excommunicationibus reservatis (nam in casibus, quamvis reservatis, non urget hoc onus, ut mox dicetur) ergo supponit Pontifex non posse pœnitentem, se antea præsentare. Ergo, si est Superior, vel ejus Delegatus præsens, cui se pœnitens præsentare possit, obligabitur se ipsi præsentare, ergo cessat in alio simplici Sacerdote potestas eum pœnitentem absolvendi.

13. Respondeo, Distinguo primum consequens. Supponit Pontifex pœnitentem, se non potuisse præsentare, tanquam necessarium ad hoc, ut detur simplici Sacerdoti potestas, sive facultas absolvendi in articulo mortis, in dicto casu, nego supponit Pontifex tanquam id, quod communiter accedere solet, concedo consequentiam.

14. Deinde concedo secundam consequentiam, sed nego prorsus tertiam. Causa enim, unde Ecclesia cum Tridentino mota est ad concedendum simplici Sacerdoti ejusmodi potestatem, fuit quidem periculum, quod communiter, & de fa-

cili potest, & solet esse, sed tamen illam absolute, & in omnibus casibus concessit, ut vidimus in textu Tridentini nihil limitantis; & fortasse, neque illa facilis absentia fuit causa adæquata concessionis dictæ, sed insuper fuit facilitas, & summa commoditas, atque libertas eligendi quemcumque Sacerdotem, quam in tanto illo periculo voluit pia Ecclesia offerre morientibus. Moribundus ergo excommunicatione reservata alligatus, si præsentem habeat simplicem Sacerdotem, & insuper habeat præsentem Superiorem, poterit absolvi à simplici, sed debet, se præsentare Superiori, non ut accipiat Absolutionem, quam jam legitime obrinuit, sed ad subdendum se remediis, vel pœnitentiæ, quæ imponere velit Superior, id enim est se præsentare, ut omnes docent, & nos paulò inferius a explicabimus, quod certè diversissimum est ab absolvi.

a *Infra § 4. à nu. 2.*

15. Audivi quemdam Doctum Theologum, asserentem, esse inter Doctores controversum, an simplex Sacerdos possit, præsentate Superiore, absolvere peccata reservata, at nullam esse controversiam, nec diversitatem opinionum circa Absolutionem excommunicationum reservatarum, sed esse certum, quod harum Absolutio, si possit haberi à Superiore, vel ejus legitimo Delegato, non possit obrineri à quocumque Sacerdote; & ratio, dicebat, est, quia hic pœnitens tenetur, cum primum potest, se præsentare Superiori, at, illo præsentate, potest, ergo ab illo absolvi debet. Verùm facillè negatur consequentia, transit enim ab obligatione præsentationis ad Absolutionem, quæ longè sunt diversæ, ut dictum est.

b *Castrop. T. I. tr. 4. d. 4. § 5. num. 8.*

16. Præterea, quando Castropalaus b dixit, nostram opinionem esse probabilem, signatè loquutus est, tum de peccatis, tum de excommunicationibus reservatis. Ecce ejus verba.

Dubium est, an pro articulo, vel periculo mortis simplex Sacerdos possit præstare dictam Absolutionem, præsentate proprio Sacerdote, vel Superiore, cui casus sunt reservati? Affirmant plures, tam de Absolutione peccatorum, quam Censurarum, Et sic tenet Navarrus, Sà, Henriquez, Manuel, Barbosa, Sairus, Reginaldus, &c.

Hæc ille. Qua veritate ergo potuit Doctus ille Theologus asserere, circa Absolutio-

nem excommunicationis non haberi opinionum diversitatem?

17. Jam verò secunda ratio, quam ibidem affert Delugo, sic formari potest. Tridentinum loco citato non condidit novum jus, sed retulit id, firmavitque, *Quod custoditum hæctenus fuit ab Ecclesia Dei*, Sed ab Ecclesia semper custoditum fuit, ut præsentate proprio Confessario, simplex Sacerdos non absolveret moribundum, ergo, &c. Major continet verba Tridentini. Minor probatur, ex tribus testibus Sacrorum Canonum, in quibus agitur de Absolutione moribundi. In primò e enim dicitur, *Eam posse dari à quocumque Sacerdote, si absit Prælati Ordinarius*, In secundò d sic habetur. *Presbyter non reconciliat pœnitentes, nisi, absente Episcopo, ultima necessitas cogat*. In tertio e declarat Pontifex *Pœnitentes posse absolvi in certis casibus, si haberi nequeat recursus ad Episcopum, vel Pontificem*: Ergo (infert Delugo num. 8.) declarat, si ejusmodi recursus dari possit, illos pœnitentes absolvi non posse ab inferiori?

18. Respondeo, Daremus certè manus, si vera esset Major, & Minor hujus argumenti, aunc verò cum falsum aliquid assumant, negatur omnino consequentia. Discutramus de Minore, mox de Majore.

19. Dico Minorem esse falsam, si loquutio sit de Absolutione Sacramentali, de qua nostra est disputatio. Uno enim verbo assero in citatis testibus agi de pœnitentibus ex publica pœnitentiâ; admodum in veteri illa ætate usurpari solita, ut expendens tres præcitatos textus clarè videre poterit accuratus lector. Et miror voluisse aliquos nostram responsionem, impugnare, fatentes, eos textus loqui de pœnitentiâ publica, sed addentes, eandem esse, quoad hoc, rationem publici, & occulti. Miror, inquam, cum enim Sacramentalis Absolutio tendat ad internam, atque invisibilem reconciliationem cum Deo, & in ordine ad vitam æternam consequendam, reconciliatio autem illa publicè pœnitentium tendat ad ædificationem externam, & satisfactionem exhibendam visibili Ecclesiæ (ut interitæ alia discrimina tacem) eas Absolutiones esse valdè diversas, vel cæcus vider. Meritò igitur pia Mater Ecclesia voluit Fidelibus maximam se Deo reconcilian-

c C. si vult
bet 26 q. 1
d C. Presb
in consilio
22. q. 6
e In ex-
trav. non
cunctis
De
Privilegiis
extrav.
§. Decretum.

2 In
Con
e. 5.
in
cal.
§. 4.
39.

di facilitatem offerre in eo mortis periculo, undè proximè pendet æternitas, quam facilitatem concedere pro illa externa reconcilia- tione, nec laboravit; nec erat conveniens.

20. Discutamus nunc de Majore. Dico, illud, quod in dicta Majore affertur (*id concedit Tridentinum, quod custoditum antea semper fuit in Ecclesia Dei*) Dico, inquam, esse falsum. Tridentinum enim non dicit se concedere, *Quod custoditum semper fuit in Ecclesia Dei custoditum semper fuisse, nullum esse, in articulo mortis, reservationem*, quod certè, ut ex se patet, satis diversum est. Immo ex hoc Tridentini pronuntiatio confirmantur maximè, quæ dicta sunt in præcedentibus, puta, eos textus loqui de reconciliatione publici pœnitentis; si enim loquerentur de Sacramentali, nullo modo Tridentinum poterat absolventè, & sine addito pronuntiare, custoditum semper fuisse in Ecclesia, ut pro articulo mortis, nulla sit reservatio.

EXPLICATUR ILLUD (A QUOCUM- que Sacerdote.)

20. Etiam nè ergo excommunicatus, suspensus, interdictus, irregularis, hæreticus, schismaticus Sacerdos, poterit tunc absolvere modo dicto, &c?

21. Respondeo. Ita, quoad validitatem, quia id significat illa amplissima vox Tridentini, (omnes Sacerdotes.) Quoad licitum verò usum, nimis certum est, te, quamvis constitutum in mortis periculo, si adsit, vel adesse non difficulter possit bonus Sacerdos, hoc est, prædictis impedimentis non irretitus, non posse petere Absolutionem ab Excommunicato, suspensio, &c. quia nulla tunc te cogit necessitas, ut coopereris cum illorum peccatis, modo explicato in nostra Methodo a communione: At, si bonus haberi nequeat, tunc, præscindendo ab alio inconvenienti, licitum erit, nam te extrema illa necessitas excusat à peccato, quod aliàs esset in ejusmodi cooperatione, ut ibidem diximus in simili. Inconveniens autem illud certè esset, si communicando v. g. cum hæretico, videaris approbare ejus errorem, seu sectam: Lege §. 4. citatum Methodo Communionis.

EXPLICATUR, QUID SIT PERICULUM, seu articulus mortis.

22. Periculum, & Articulus in hac re, sic explicat Dicastillus. *b Pro eodem reputatur b Dicastil. periculum, & articulus, quando mortis pericu- de pœn. d. lum est propinquum, & verum in fieri, non au- 16. n. 409 tem, quando sere certum est, mortem diutius esse differendam, quo tempore potest occurrere oportunitas habentis facultatem legitimè absol- vendi.* Hæc ille, qui deinde num. 411. tunc approbat posse absolvi damnatos in triremibus, ut in articulo mortis, quando debent periculofum mare transire, aut non esset apud Sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non posset: Infero ego, non igitur omnes remigantes, ut putant minus bene aliqui apud Dianam. c

23. Pergit Dicastillus ibidem. *Plura sunt alia pericula, qua arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari possunt; ut, cum quis in morbum periculofum incidit, qui majore ex parte mortem solet asferre; aut iter agit expositum pradamibus, occidere solentibus, vel curationem alicujus morbi aggreditur, qua periculosa esse so- leat.* Hæc ille.

24. Hinc non judico, in articulo, seu periculo hoc existere eum, qui tertiana simplici febre laborat, vel simili, quia non solet hæc majore ex parte mortem asferre.

25. Contra, in dicto periculo constitutos judico.

I. Damnatos ad mortem violentam, ipsis de proximo infligendam.

II. Navigantes, non semper, sed solum, quando incipit gravis tempestas, vel in casu modo dicto n. 22. de damnatis ad triremes.

III. Milites, etiam spontaneos, quando proximum est periculum, ut notat Layman. d d Laym. l.

IV. Prægnantes sub partu quando expertæ s. tr. 6. c. sunt difficilem aliàs, & periculofum partum, 13. n. 19. & fortasitè etiam omnes Puellas primi partus, Verr. His & per Castropalaum, e etiam illas, quæ ex adde. complexione delicata, vel aliundè, prudenter, e Castrop. periclitari timent. Non igitur omnes partu- l. mox ci- rientes, ut aliqui putant apud Dianam loco tando. citato.

V. Eos, qui timent insaniam de proximo, seu se amissuros usum rationis.

VI. Eos, qui serviunt peste infectis.

VII. Eos,

VII. Eos, qui febrī, quam vocant Malignam, vel simili periculosa, laborant.

VIII. Eos, quorum capita sunt proscrip̄ta, id est, qui impūnē possunt ab omnibus occidi, nec in loco sunt tuto v. g. non sunt in regione distantī, vel diversi dominiī, nam tunc non essent in periculo vitæ.

IX. Eos, qui iter faciunt inter grassatores, seu latrones, qui quoslibet occidere consueverunt, ut modō diximus ex Dicastillo.

X. Eos, qui capitalem inimicitiam cum aliquo habent, à quo timent, se esse facile occidendos. Lege Layman citatum, & Castrop. a Castrop. t. 1. tr. 4. d. 26.

26. Nimis ergo rigidē loquutus, est Vassentia b apud Th. Sanchez in Decalogum, (cui adde Sorum, & Covarruviam, ibidem citatos) dicens nomine articuli mortis intelligi illud tempus, quo instat inevitabiliter mors. Nimis, inquam, rigidē, nam intelligitur etiam periculum probabile, sed verō proximum, mortis; ut rectē probat Gaspar c Hurtadus, aliique, ex eō, quod Canones hac de re loquentes, modo utuntur voce (articuli) modo (periculi.) Et tanē, sicut obligatio, seu præceptum consistendi mortalia urget, non solum in stricto articulo, sed etiam in proximo probabili periculo mortis, ut communiter docetur, ita concedi prædicta facultas debuit omnibus Sacerdotibus, ut facilius Fideles dictam possent obligationem adimplere.

27. Tandem huc faceret quæstiuncula illa, an merus Clericus in Minoribus, vel etiam Laicus possit absolvere ab excommunicatione constitutum in articulo mortis. Verūm id e alibi non admitemus.

c In Tract. de excom. c. 8. §. 4. n. 32.

§. II.

In impedimento perpetuo, vel longi temporis.

28. Quando quis est ita impeditus, ut moraliter ante mortem non possit, personaliter (nam non obligari per Nuncium supra §. præcedente nu. 8. dictum est) confugere ad Pontificem, vel ejus Delegatum, potest absolvi à casibus, & excommunicationibus reservatis per Confessarium approbatum, & hoc deficiente, per simplicem Sacerdotem, cum onere comparendi, mox f applicando.

f Mox §. 4. à nu. 2.

29. Ut id clarius fiat, sciendum est jura loquentia de excommunicatione contracta, ex percussione Clerici, disponere, ut ii, qui hanc, etiam publicam, & enormem, contracterunt, si adire Pontificem, vel ejus Delegatum non possit, possint ab Episcopo cum dicto onere mox explicando, absolvi. Intellige in utroque foro, quia in prædicto casu jura non se restringunt ad aliquod forum in particulari.

30. Nonnulli autem asserunt Episcopos habere hanc auctoritatem jure Delegationis, ut insinuat Pellizzarius: b Nonnulli i verò, cum quibus ego sentio, jure ordinario, ut dixi supra k in simili.

31. Dixi (vel ejus Delegatum) nam si possent adire ad Regulares, qui haberent potestatem delegatam à Summo Pontifice absolvi reservata Pontificia, prædicta, non possent absolvi ab Episcopo, quia, tunc jam cessat impedimentum, ut tenent Delugo, Leander, m aliique. Quamvis benignius Coninck n teneat, in hoc casu, quo adire Regulares Delegati, adhuc posse illos impeditos absolvi ab Episcopo, quia, constante impedimento adeundi Pontificem, statim Episcopo restituitur ejus ordinaria potestas absolvi illas excommunicationes, quæ fuerant ipsi ablata per reservationem. Ita etiam Dianam, Leander autem dicit, hanc esse probabilem sententiam, licet præcedentem probabiliorem.

32. His præmissis, assero, quamvis prædicta disponantur à Sacris Canonibus pro Excommunicatione ex percussione Clerici contracta, tamen intelligi item de omnibus aliis casibus, seu excommunicationibus Papæ reservatis, etiam in Cœna Domini, etiam ob hæresim, Ita Suarez, p aliique. Et quoad Hæresim, contra Sanchez, q Ratio est, quia eadem ratio concessionis militat in omnibus. Unde Regula Generalis hæc formetur. Quilibet impeditus perpetuo, seu longè tempore, in quo prudenter timet de morte, attequam habeatur, qui, de jure ordinario, vel Delegato, valeat eum absolvere, potest Absolutio nem de prædictis directè ab Episcopo obtinere, quia is reputatur, ac si esset in periculo mortis, sub hac tamen lege, ut, qui fuit absolutus, ab excommunicatione reservata Summo Pontifici, si deinde adiret ad ipsum

